

Podle § 2 zákona o sociálním pojištění č. 221/1924 Sb. je pojištěním povinen a podle tohoto zákona pojištěn, kdo v republice Československé vykonává práce nebo služby na základě smluveného poměru pracovního, služebního neb učňovského atd.

Podle toho byl by nezletilý Arnošt P., jenž se učil v živnosti otcově, podroben pojistné povinnosti jen tenkrát, kdyby práce, jež v živnosti otcově konal, vykonával na základě smluveného poměru učňovského, t. j. kdyby mezi ním a jeho otcem byla uzavřena smlouva učňovská.

Stížnost má za to, že taková smlouva byla ve skutečnosti uzavřena, dovozujíc, že k uzavření smlouvy takové byl Arnošt P., třeba byl nezletilý, sám způsobilý, poněvadž mu bylo více než 14 let a nepotřeboval proto býti zastoupen opatrovníkem. Ostatně byl Koloman P. jako otec učňův jeho zákonným zástupcem a mohl ho zastupovati v jakémkoli jednání, pročez stačil pro uzavření smlouvy učňovské podpis otcův bez podpisu synova. Stížnosti nebylo možno přisvědčiti.

Pokud stížnost uplatňuje, že Arnošt P. byl sám způsobilý uzavřít smlouvu učňovskou, nemusí se nss otázkou touto zabývat, když prohlášení, jež jako učňovská smlouva bylo předloženo živnostenskému společenstvu a jež stěžující si pojišťovna za smlouvu učňovskou považuje, Arnoštem P. vůbec podepsáno není. Co pak se týče práv otce jako zákonného zástupce nezletilého syna jednati jeho jménem, přísluší ovšem otcí právo takové, leč nevztahuje se na právní jednání, jež mají za předmět úpravu právního poměru mezi otcem a synem, kde tedy otec sám je smluvní stranou poměru právním jednáním se synem upraveného. Při takovém právním jednání nemůže býti nezletilý syn zastupován otcem jako zákonným zástupcem, nýbrž t. zv. kolisním opatrovníkem, zvláště k tomu zřízeným.

Když pak prohlášení předložené živnostenskému společenstvu, o něž se stížnost opírá, obsahovalo jen projev vůle otcovy, nemůže stížnost právem tvrditi, že žal. úřad nemohl vzíti za zjištěno, že nešlo o smluvený poměr učňovský. Na věci nic nemůže měniti, že živnostenské společenstvo prohlášení to jako smlouvu učňovskou pro zápis do svého rejstříku přijalo.

Č. 12.537.

Legionáři. — Samospráva obecní: I. Jestliže obec, obsazujíc současně několik míst obec. zřízenců, spadajících pod zákon č. 462/1919 Sb., nezachovala předpisu tohoto zákona, že 50% takových míst se vyhrazuje legionářům, nemůže min., jemuž přísluší právo prohlásiti obsazení míst za neplatné, určit, kteří ze zřízenců mají býti propuštěni. — II. Čtyřnedělní konkursní lhůta, stanovená v čl. 13 vlád. nař. č. 151/1920 Sb. k podání žádostí o místa vyhrazená legionářům, může býti zkrácena až na 14 dnů; takové zkrácení je třeba odůvodniti. — III. Jestliže čtyřnedělní lhůta k podání žádostí na místa vyhrazená legionářům není dodržena, je na min., jemuž přísluší právo prohlásiti obsazení míst za neplatné, aby z úřední moci vyšetřilo, proč lhůta ta

nebyla dodržena, po př. jsou-li důvody, které snad obsazovací úřad uvede, dostatečné.

(Nález z 3. října 1936 č. 15.043/36.)

Prejudikatura: Boh. A 6769/27, 8528/30, 11.354/34.

Věc: Město Pardubice proti rozh. min. vnitra v Praze z 28. února 1934 o obsazení míst policejních strážníků nelegionářů.

Výrok: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody. Městské zastupitelstvo v Pardubicích obsadilo v zasedání z 16. října 1933 čtyři místa policejních strážníků nelegionáři Josefem N., Jindřichem D., Josefem H. a Evženem Z. Ke stížnosti legionáře Josefa S. prohlásilo min. vnitra nař. rozhodnutím podle ustanovení § 14 zákona z 24. července 1919 č. 462 Sb. obsazení dvou míst za neplatné a nařídilo, aby dva z ustanovených nelegionářů, jimž místa tato byla propůjčena, do 4 neděl od doručení tohoto rozhodnutí byli propuštěni, a to z těchto důvodů:

Podle § 4 zákona z 24. července 1919 č. 462 Sb. jsou legionářům vyhrazena všechna místa sluhů a dohlížitelů (dozorců) do výše 50%. Úřad, jemuž přísluší právo obsazovací, je povinen zamýšlené obsazení místa veřejně vyhlásiti, zpravit o něm min. nár. obrany (kancelář československých legií) a vyměřiti přiměřenou lhůtu k podání žádostí (§ 9 cit. zákona). Povinné vyhlášení místa má se státi v Úředním listě republiky Československé a lhůta k podání žádostí nemá býti zásadně kratší 4 neděl ode dne vyhlášení (čl. 13 vlád. nař. ze 4. března 1920 č. 151 Sb.). Město Pardubice vyhlásilo konkurs o vypsání 4 míst policejních strážníků a uveřejnilo jej též v Úředním listě republiky Československé, leč stalo se tak teprve v č. 37 z 12. února 1933 se lhůtou toliko do 28. února 1933. Jelikož městské zastupitelstvo, obsazující místa zmíněná, nedbalo uvedených předpisů zákona, je min. vnitra povinně vzhledem k ustanovení § 14 cit. zákona obsazení dvou míst prohlásiti za neplatné a naříditi, aby dva z ustanovených nelegionářů byli propuštěni. Vzhledem k tomu, že obec obsazující místa nedostála ani formálním předpisům zákona, netřeba se min. vnitra zabývatí otázkou, zda městské zastupitelstvo nemusilo přihlížeti k žádostem legionářů z důvodu, že nevyhovovali konkursním podmínkám.

Stížnost vznesená do tohoto rozhodnutí k nss vytýká mu nezákonnost, resp. vadnost řízení, kterou spatřuje v tom, že

1. jednak žal. úřad prohlásil obsazení dvou míst nelegionáři za neplatné pro nedodržení čtyřnedělní lhůty konkursní, nepřihlížeje k tomu, že podle čl. 13 vlád. nař. č. 151/1920 Sb. může býti tato lhůta zkrácena i na pouhých 14 dnů, a nezjistil ve smyslu §§ 41 a násl. správního řádu č. 8/1928 Sb. i z povinnosti úřední, zda byly pro zkrácení lhůty dány vážné důvody, takže řízení zůstalo neúplným, a

2. jednak že rozhodnutí je vzhledem k ustanovení §§ 69 a násl. správ. řádu č. 8/1928 Sb. zcela neurčité a nejasné, poněvadž není z něho zřejmo, kdo má býti propuštěn, když nebylo řečeno, že místa vyhrazená

legionářům obsazují se určitými osobami, takže fakticky není proveditelné.

Nss, zabývá se těmito námitkami, nemohl posléz vytýkanou vadnost uznati důvodnou.

Jestliže nějaké místo bylo obsazeno proti ustanovením zákona č. 462/1919 Sb., je min., jemuž podléhá úřad, ústav nebo závod, jenž místo obsadil, podle § 14 zákona č. 462/1919 Sb. povinno prohlásiti obsazení místa toho za neplatné a naříditi, aby byl propuštěn, kdo místo obdržel. Ustanovení toto má na zřeteli pouze případ normální, šlo-li o obsazení jediného místa v §§ 4 a 5 legionářského zákona legionářům vyhrazeného, nebo místa, při němž přísluší legionářům přednost, jak tomu svědčí skutečnost, že i na jiných místech zákona (na př. v §§ 9, 12, 13) mluví se o obsazení místa v čísle jednotném.

Jestliže však, jako v daném případě, šlo o obsazení více takových míst, jichž 50% je vyhrazeno legionářům, je požadavkům cit. předpisu s dostatečnou určitostí a jasností vyhověno, uvede-li příslušné min. ve výroku přesně počet míst, jichž obsazení nelegionáři je neplatné, a nařídí-li, kolik proti ustanovením zákona přijatých nelegionářů musí býti obcí propuštěno. Není předpisu, aby v takových případech, kde se obsazuje několik míst, bylo vždy též individuálně stanoveno, která z obsazovaných míst jsou místa legionářům vyhrazená, jež se však propůjčují nelegionářům, ať již proto, že se žádný z oprávněných legionářů o místo neucházel, nebo proto, že neodpovídal předepsaným náležitostem. Nemůže proto ani min., jemuž přísluší právo prohlásiti obsazení míst za neplatné, v takových případech určit, kteří ze zřízenců mají býti propuštěni. Naopak kdyby v takových případech min. individuálně určilo ty zřízence, které jest obec v důsledku neplatného jich ustanovení povinna ze svých služeb propustiti, překročilo by — jak nss vyslovil a odůvodnil již ve svých nálezech Boh. A 6769/27 a 8528/30 — meze dozorčího oprávnění, daného mu v § 14 cit. zákona, poněvadž by porušilo volnost příslušející v tom směru obci při obsazování míst ve službách obce, resp. při propouštění z nich. Nelze tudíž uznati, že by se byl úřad v tomto směru dopustil nějaké vady řízení. Jinak se má však věc, pokud jde o výtku zmíněnou shora pod č. 1.

Podle § 4 odst. 1 a) a odst. 2 zákona č. 462/1919 Sb. je 50% všech míst sluhů a dohlížitelů (dozorců) ve službách obecních úřadů — k nimž nesporně patří i místa policejních strážníků (srov. konstantní judikaturu nss Boh. A 2373/23, 5453/26, 6769/27, 8528/30, 10.034/32 a j.) — vyhrazeno legionářům. Podle § 9 téhož zákona je při obsazování nějakého místa uvedeného v §§ 4 a 5 úřad, ústav nebo závod, jemuž přísluší právo obsazovací, povinen místo veřejně vyhlásiti, vyměřiti přiměřenou lhůtu k podání žádosti a zpravit o něm min. nár. obrany. Vlád. nař. č. 151/1920 Sb., provádějíc v čl. 13 cit. ustanovení legionářského zákona, stanovilo, že min. nár. obrany (kancelář československých legií) vyhlásí podle okolností vypsané místo v časopisu »Československý legionář« s udáním lhůty konkursní, která »zásadně nebudiž kratší 4 neděl ode dne vyhlášení. Kratší lhůtu, ne však pod 14 dní, musí úřady, ústavy nebo závody místa zadávající vždy náležitě odůvodniti. Povinné ve-

řejné vyhlášení místa děje se Úředním listem.« Z ustanovení těch plyne, jak nss vyslovil již v nálezu Boh. A 11.345/34, že lhůta čtyřnedělní jest sice zásadou, že však jest přípustno lhůtu tu zkrátiti až na 14 dnů, ovšem třeba toto zkrácení odůvodniti.

Podle nař. rozhodnutí činila lhůta konkursní v daném případě celkem 16 dnů, t. j. ode dne vyhlášky konkursu na místa 4 policejních strážníků v Úředním listě Československé republiky 12. února 1933 do konce lhůty k podávání žádostí 28. února 1933, tedy více než 14 dnů stanovených minimálně článkem 13 vlád. nař. č. 151/1920 Sb. Byla tedy tato lhůta přípustná v předpokladu, že je toto její zkrácení pod zásadních 28 dnů odůvodněno. Kdo má rozhodovati o tom, zda zkrácení konkursní lhůty je důvodným, po případě zda důvody obsazovacím úřadem uplatňované jsou dostatečné, není ani v zákoně, ani ve vlád. nař. výslovně řečeno, ale, jak dovedl nss již v posléz cit. nálezu, má o této otázce rozhodnouti min., jemuž podléhá úřad obsazovací, poněvadž jest úřadem, který je podle § 1 zákona č. 462/1919 Sb. povinen prohlásiti obsazení místa nelegionářem za neplatné, jestliže se stalo proti ustanovením tohoto zákona. Má-li však tento úřad — v daném případě min. vnitra — rozhodnouti o otázce, zda zkrácení konkursní lhůty je důvodným, musí si napřed pro rozhodnutí to zjistiti bezvadným způsobem potřebný skutkový základ a musí zejména úřadu (ústavu), jenž místo obsazuje, býti dána možnost, aby kratší lhůtu odůvodnil.

Bylo tedy věci žal. min. vnitra, aby podle zásady oficiosnosti (§ 43 vlád. nař. č. 8/1928 Sb.) z m o c i ú ř a d u vyšetřilo, když čtyřnedělní lhůta nebyla dodržena, proč lhůta ta nebyla dodržena, po případě jsou-li důvody, které snad obsazovací úřad uvede, dostatečné. Žal. úřad však, zjistiv, že nebyla dodržena zásadní čtyřnedělní lhůta, nezabýval se již vůbec otázkou, proč se tak stalo, nýbrž prostě prohlásil 16denní lhůtu za zkrácení v neprospěch uchazečů legionářů, aniž uvedl, proč má za to, že zkrácení lhůty považuje za neodůvodněné. Tímto opominutím nejen ztížil obranu st-lce, ale znemožnil též nss přezkoumati nař. rozhodnutí co do jeho zákonitosti. Trpí tedy řízení v tomto směru podstatnou vadou, způsobenou nesprávným právním názorem žal. úřadu, že lhůta 4 neděl musí býti za všech okolností dodržena.

Č. 12.538.

Řízení správní. — Řízení před nss: Správnost závěru, k němuž úřad dospěl při prejudiciálním řešení otázky vlastnického práva, může nss přezkoumati jen s hlediska § 6 odst. 2 zákona o ss.

(Nález z 3. října 1936 č. 15.075/36.)

V ě c: Josef K. v Kútě proti rozh. zem. úřadu v Bratislavě z 18. července 1933 o jmenování hrobníka a zvoníka.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Podáním ze 16. dubna 1932 žádal st-l, římskokatolický farář v Kútě, aby — vzhledem k tomu, že v dřívější době služba hrob-